

Školitelský posudek magisterské práce

Název práce: *Divadelně-utopický experiment vévody Jiřího II. Meiningenského*

Autor práce: Bc. Tomáš Blatný

Obor: Teorie a dějiny divadla

Školitelka: Mgr. Alena Sarkissian, Ph.D.

Oponent: Mgr. Jan Jiřík, Ph.D.

Tomáš Blatný se do tématu ponořil s nadšením, ale projevil při zkoumání organizace meiningenské divadelní utopie i obdivuhodnou vytrvalost, stejně jako invenci. Všeho bylo zapotřebí. Nadšení mu pomohlo překlenout období uzavřených archivů, kdy bylo obtížné i pouhé shromažďování materiálu, invence mu pomohla představit "staré známé" téma z příruček dějin divadla jako fascinující komunitu, ale zejména jako příznak doby, kdy se rodí moderní společnost, jak ji známe dodnes.

Vytrvalost Tomáš Blatný projevil zejména v tom, jak důkladně zkoumal dostupné prameny. Neváhal podniknout dvakrát cestu do Meiningen, aby se seznámil s archiváliemi, ale i s topografií, historií a atmosférou města. Aby myšlenkové zázemí Jiřího II. a provoz meiningenské divadelní společnosti popsal co nejvěrněji, studoval nejen cizojazyčnou sekundární literaturu, ale ponořil se i do specifických archivních pramenů: prozkoumal prameny z archivního souboru Dvorského divadla Meiningen a přečetl nemalé množství hereckých vzpomínek. Tyto prameny přitom dokázal kriticky zhodnotit a udržet si jistý odstup od podmanivého kouzla, kterým takové spisy na čtenáře působí.

Je nutno upozornit, že doposud vznikaly o meiningenském divadle bez výjimky odborné publikace, které zprostředkováním tu lepších, tu méně důkladných znalostí archiválií a memoárů končily. Diplomand tedy navíc projevil koncepční myšlení. V práci totiž tuto historiografickou popisnost chtěl překonat. Nemínil přispět dalším textem do diskuse o Meiningenském divadle jako vlivném estetickém experimentu, ale jak jsem již uvedla, představil je jako experiment sociální, ukotvený v ideovém a politickém ovzduší Německa 2. poloviny 19. století. Meiningenský vévoda, vzdělaný ve filosofii a z ní se zrodivší sociologii, koncipoval svou divadelní skupinu jako uzavřené společenství s vlastními pravidly a systémem hodnot, v níž se snažil prolnout estetickou dokonalost na scéně s dokonalou vztahovou a disciplinární harmonií i za scénou. Blatnému k popisu této situace posloužila analýza prostřednictvím teorií utopie, kterou si na rozdíl od běžného chápání formuloval spíše než jako hotový koncept jako proces: jako systém vztahů a hierarchií, který pomáhal vévodovi k ustavování a řízení divadelní skupiny na jedné straně, na druhé straně pak k tomu, aby skupina šířila jistý systém hodnot a hierarchií také do okolí - preferovanou divadelní estetikou, dramaturgií atp.

Z pochopitelných důvodů (tj. zejména rozsahu diplomové práce) se diplomand soustředil především na první z obou směrů působení vévodova vlivu – dovnitř skupiny. Velmi bych uvítala, kdyby Tomáš Blatný ve výzkumu meiningenského divadla pokračoval a prozkoumal také onen směr “zevnitř ven”. Bylo by skutečně velmi přínosné podívat se z tohoto úhlu pohledu na vévodovu preferenci estetického historismu a jejích souvislostí nejen se skladbou repertoáru (tam je tato souvislost dosti zřejmá), ale především na její souvislost s dramaturgickou koncepcí jednotlivých uváděných titulů.

Práci považuji za výjimečně zdařilou a z uvedených důvodů navrhuji hodnocení výborně.

Ve Slaném 19. ledna 2023